

α) Ἡ Ἐκκλησία τῶν εἰς Νίζναν Γραικῶν νὰ μὴν ἐνοχλῇται εἰς οὐδὲν καὶ νὰ εἶναι ἐλευθέρᾳ ἀπὸ πᾶσαν δόσιν καὶ πᾶσαν ἔμμεσον ἢ ἄμεσον ἐπὶ ῥεῖαν.

β) Τῆς Νίζνας οἱ Γραικοὶ νὰ ὦσιν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀπολύτως ἀνενόχλητοι καὶ κἂν εἰς νὰ μὴ τοὺς κάμνη κἂν ἐν κακὸν ἢ ἄδικον. Νὰ μὴ καταβάλωσι κἂν ἐν εἶδος φόρον, μήτε νὰ δίδουν ἄλογα πρὸς μετακίνησιν στρατιωτῶν ἢ ἄλλων βασιλικῶν ἀποσκευῶν. Ὡσαύτως αἱ αὐλαὶ καὶ τὰ ὀσπίτιά των νὰ μὴν ὦσι ποτὲ καταλύματα στρατιωτῶν.

γ) Τῶν ἀποθανόντων Γραικῶν τὴν περιουσίαν κἂν εἰς ξένος, παρὰ μόνον οἱ συγγενεῖς ἐκείνων, καὶ εἰς ἔλλειψιν τούτων, οἱ σύντροφοὶ των νὰ κληρονομῶσι.

δ) Νὰ ταξειδεύωσιν ἀνενόχλητοι διὰ ἐμπορικὰς των ὑποθέσεις, ὅταν καὶ εἰς ὅποιον μέρος τῆς Ρωσσίας θελήσουν.

ε) Ἡ εἰς Νίζναν ἐκκλησία, ὡσαύτως καὶ οἱ λειτουργοὶ καὶ ὑπηρεταὶ αὐτῆς νὰ μὴν ὑπόκεινται εἰς τὸν πρωτοϊερέα ταύτης τῆς πόλεως, ἢ ἄλλον τινὰ Ἑγούμενον, ἀμμὴ εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν μητροπολίτας τῆς Κιοβίας. Οὗτοι μόνον νὰ ἔχωσι τὴν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν νὰ κρίνωσι τὰς μεταξὺ ἐκείνων τῶν ἐκκλησιαστικῶν διαφορὰς.

ζ') Οἱ κατὰ Νίζναν Γραικοὶ νὰ ἔχωσιν ἴδιον βουλευτήριον, ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὸ τῆς πόλεως καὶ ἰδίους, παρὰ τῶν ἰδίων ἐκτελεγεμένων βουλευτᾶς. Οὗτοι νὰ θεωροῦν καὶ νὰ ἀποφασίζουσιν πᾶσαν μεταξὺ αὐτῶν συμβαίνουσαν διαφορὰν, ἐξαιρουμένων μόνων τῶν κεφαλικῶν ἁμαρτημάτων.

Ταῦτα εὐδοκοῦντες καὶ προστάζοντες νὰ διαφυλάττωνται πάντοτε ἀπαρασαλεύτως, δίδομεν τὸ παρὸν χρυσόβουλλον τῇ κατὰ Νίζναν τῶν Γραικῶν Κοινότητι . . .».

266

1710(?)–1714(?)– « . . . τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου καὶ μεγάλου ρήτορος τῆς . . . Ἐκκλησίας κυρίου Σπαντωνῆ, Διασάφησις τῆς κατὰ τριμοιρίαν κληρονομίας ἐννόμου ὑποθέσεως»,

ἐν 65, σ. 172–173, ἐν 122, σ. 452–455 καὶ ἐν 39, σ. 21–23.

«Ὅταν ἀποθάνῃ θάτερον μέρος τοῦ ἀνδρογύνου, εἴτε ὁ ἀνὴρ, εἴτε ἡ γυνή, ἐπὶ ἐνὶ καὶ μόνῳ ἀνήλικῳ παιδί, εἴτα ἀποθάνῃ καὶ τὸ ἀνήλικον, τότε γίνεται ἡ τριμοιρία, καὶ τὸ μὲν ἐν μέρος λαμβάνει τὸ ζῶν μέρος, εἴτε πατὴρ εἴτε μήτηρ· τὸ δὲ ἄλλο μέρος λαμβάνουσιν οὐχ ἀπλῶς οἱ συγγενεῖς, ἀλλὰ πάππος ἢ μάμμη καὶ τὸ τρίτον δίδεται εἰς ἔξοδα καὶ μνημόσυνα τῶν ἀποικομένων· ὅταν δὲ πάππος ἢ μάμμη οὐχ ὑπάρχῃ, δὸς εἰπεῖν καὶ πρόπαππος ἢ προμάμμη, οἱ ἄλλοι συγγενεῖς τοῦ θανόντος μέρους οὐ κληρονομοῦσιν, ἀλλὰ τὸ ζῶν μέρος ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου, εἴτε πατὴρ εἴτε μήτηρ· ὅταν δὲ ἀποθάνῃ ἐν μέρος τοῦ ἀνδρογύνου, ἢ ὁ ἀνὴρ, ἢ ἡ γυνή, καὶ καταλειφθῶσι πολλὰ παιδιά ἀνήλικα, εἴτα ἀποθάνωσι καὶ τὰ παιδιά, εἰ καὶ ἀνήλικα εἰσὶ, τότε χώραν ἡ τριμοιρία οὐκ ἔχει· διότι θανόντος τοῦ ἐνὸς παιδίου, κληρονομοῦσι τὰ λοιπὰ ἀδελφία καὶ ὁ ζῶν γονεὺς, ὁ πατὴρ ἂν τύχῃ, ἢ ἡ μήτηρ ὥστε ἔλλειψεν ἐνταῦθα ἡ τριμοιρία. Ὅτι ὁ νόμος λέγει, ὅτι οἱ ἀνιόντες, οἱ προσεχέστατοι δηλαδὴ (ἂν δὲν εἶναι προσεχεῖς γονεῖς, πατὴρ, ἢ μήτηρ δηλονότι) τότε καλοῦνται οἱ πορρωτέρω, πάππος ἢ μάμμη καὶ οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοί, καὶ τὰ παιδιά προαποθανόντων ἀμφιθαλῶν ἀδελφῶν, ὅλοι αὐτοὶ κληρονομοῦσι τὸν τελευτήσαντα, ὥστε ὅπου τὸ ζῶν μέρος ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου προσεχῆς γονεὺς ὢν, καὶ τὰ ζῶντα ἀδελφία τοῦ ἀποθανόντος παιδίου κληρονομοῦσι καὶ ὅχι ἄλλος τις. Λοιπὸν ἐνταῦθα ἡ τριμοιρία χώραν οὐκ ἔχει. Ἡ τριμοιρία μάλιστα εἶναι

μεταγενεστέρα νομοθεσία καὶ ρητῶς διαλαμβάνει, ὅταν μετὰ θάνατον ἑνὸς μέρους τοῦ ἀνδρογύνου καταλειφθῇ ἐν καὶ μόνον παιδίον ἀνήλικον, τότε νὰ γίνεται ἡ τριμοιρία· πολλῶν δὲ ὄντων, εἰ καὶ ἀνηλίκων παιδίων, τοῦ ἑνὸς θανόντος (οὐ γὰρ ἐν ταύτῳ ὄλ' ἀποθνήσκουσι) τὰ λοιπὰ του ἀδελφία καὶ ὁ ζῶν γονεὺς κληρονομοῦσιν, ὁμοῦ καὶ τὰ παιδιά, εἰ τύχῃ, προαποθανόντων ἀδελφῶν, ὡς προεῖρηται, καὶ ὅχι ἄλλος τις, ὥστε διεκόπη ἐνταῦθα ἡ τριμοιρία, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν χώραν οὐκ ἔχει ἐνταῦθα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων κατὰ σπουδὴν, ἣν καταβήβληκα κατεσκευμένως καὶ προσωπικῶς, ὅτι μάλιστα περὶ τὰς νομικὰς διατάξεις.

Ἐρωτήματα παρὰ τοῦ ἀγίου Δημητριάδος . . . λυθέντα παρὰ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου
Σ π α ν δ ω ν ἦ.

Ἐρ. Ὄταν ἀποθάνῃ θάτερον μέρος τοῦ ἀνδρογύνου ἐπὶ ἐνὶ παιδί ἀνήλικῳ εἴτα ἀποθάνῃ καὶ τὸ ἀνήλικον παιδίον, πῶς δεῖ γεεῖσθαι τὴν διανομὴν ;

Ἀπ. Δῆλον, ὅτι τριμοιρία γίνεται τότε καὶ τὸ μὲν ἐν μέρος δίδεται εἰς τὴν κήδευσιν καὶ τὰ μνημόσυνα τῶν ἀποικομένων, τὸ δὲ ἕτερον μέρος λαμβάνει ὁ ζῶν γονεὺς τοῦ παιδίου καὶ τὸ ἄλλο μέρος λαμβάνουσιν οἱ γονεῖς τοῦ θανόντος μέρους ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου.

Ἐρ. Αἱ προγαμιαῖαι καὶ μετὰ γάμον δωρεαὶ τοῦ ἀνδρὸς συνεισφέρονται εἰς τὴν διανομὴν τῆς τριμοιρίας ;

Ἀπ. Αἱ μὲν προγαμιαῖαι δωρεαὶ πάντως μετὰ τῆς λοιπῆς περιουσίας τῆς θανούσης γίνονται κληρονομία τοῦ καταλειφθέντος παιδός· εἴτα, καὶ τοῦ παιδὸς ἀποθανόντος, γίνεται ἡ τριμοιρία, ὡς εἴρηται, συναριθμουμένων καὶ τῶν προγαμιαίων δωρεῶν. Αἱ δὲ μετὰ γάμον δωρεαί, ἐπεὶ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς δωρεὰ οὐκ ἔρρωται, ἂν ὁ ἀνὴρ θελήσῃ, ἀναλαμβάνει ταύτας· εἰ δὲ παραιτηθῇ, γίνονται καὶ αὗται κληρονομία τοῦ παιδός, οὗτινος θανόντος, συνεισφέρονται καὶ αὗται εἰς τὴν τριμοιρίαν.

Ἐρ. Προσέτι εἰς πόσους χρόνους περιλαμβάνεται ἡ ἀνηλικιότης τοῦ παιδός ;

Ἀπ. Τοῦτο ἐστὶν ἀδιόριστον· λέγεται δέ, ὅτι ἀνήλικον θανόντος τοῦ παιδὸς γίνεσθαι τὴν τριμοιρίαν.

Ἐρ. Ἐὰν οὐχ ὑπάρχῃ τῷ θανόντι μέρει τοῦ ἀνδρογύνου πάππος ἢ μάμμη, τύχῃ δὲ θεῖος μόνον ἀπλῶς, τί γίνεται τότε ;

Ἀπ. Ὁ θεῖος οὐδὲν ὅλως λαμβάνει, ἀλλὰ τὸ ζῶν μέρος, ὁ γονεὺς δηλαδὴ μόνος ἐστὶ κληρονόμος.

Ἐρ. Ἐὰν τις ἀποθάνῃ, ζῶντος τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, προσκαλοῦνται ἄρα γε εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν φύντες γονεῶν, ἢ μόνος ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ κληρονομοῦσιν ;

Ἀπ. Ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ μόνον τότε ὑπάρχουσι κληρονόμοι.

Ἐρ. Ἐὰν δέ, προτελευτήσαντος τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς, ὑπάρχωσι πάππος καὶ μάμμη, ὑπείσρχονται καὶ οὗτοι μετὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ τεθνηκότος, ἅπαιδος ὄντος δηλαδὴ, εἰς τὴν κληρονομίαν, ἢ οὐ ;

Ἀπ. Ὑπείσρχονται.

Ἐρ. Πατήρ καὶ μήτηρ ἐπροίκισαν θυγατέρα· ἀπέθανεν ὁ πατήρ, μετὰ καιρὸν ἀπέθανε καὶ ἡ θυγάτηρ ἅπαις· ἄρα γε πρόπει ἡ μήτηρ νὰ λάβῃ πρῶτον τὰ ὅσα δέδωκε χάριν προικός, εἴτα νὰ μερίσῃ ἐπίσης μετὰ τῶν ἐπιλοίπων αὐτῆς τέκνων, ἥτοι τῶν τῆς ἀποθανούσης θυγατρὸς ἀδελφῶν ;

Ἄπ. Οὐχί· ἀλλ' ὅλη ἡ περιουσία τῆς θανούσης μερίζεται ἐπίσης τοῖς ἀνταδέλφοις καὶ τῇ μητρὶ. Τὰ αὐτὰ ἐννοοῦνται καὶ εἰς τὴν δευτερογαμοῦσαν μητέρα.

Ἐρ. Ἐπειδὴ ὁ ἀνεψιός, υἱὸς ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ ὑπάρχων, καὶ τρίτου ὦν βαθμοῦ, προτιμᾶται τοῦ ἑτεροθαλοῦς ἀδελφοῦ ;

Ἄπ. Ναί, προτιμᾶται· φησὶ καὶ γὰρ ὁ νόμος ρητῶς, ἀδελφῶν ἀμφιθαλῶν καὶ παίδων τοιούτων ἀδελφῶν μὴ ὑπόκτων, τότε οἱ ἐκ διαφόρων γονέων ἀδελφοὶ κληρονομοῦσι τὸν ἐξ ἑνὸς γονέων ὄντα ἀδελφὸν αὐτῶν. Ἐνταῦθα δὲ τοὺς θεῖους οὐ συμπεριλαμβάνει ὁ νόμος».

267

1710–1715. Ἀφοριστικὸν Γράμμα ἐκ χφ. Κριτίου, σ. 105–107, ἐν 20, Β' σ. 27.

«... σκοτισθέντες γὰρ οὗτοι <οἱ χριστιανοὶ> ὑπὸ τοῦ διαβόλου... συμπλοκαῖς παρανόμοις παραδιδόασιν ἑαυτοὺς καὶ ἐκτελοῦσιν ἄθεσμα καὶ ἀπηγορευμένα συνοικέσια, οἵτινες... μεσιτείας ἐξωτερικὰς μετέρχονται... διαβάλλουσι τὴν ἀρχιερωσύνην παρὰ τοῖς κρατοῦσι...».

268

1711. Φιρμάνιον περὶ ἀσυδοσίας καὶ ἐλευθερίας τῶν Ἀγιορειτῶν, μνημ. ἐν 190, σ. 21, (19/22).

269

1711. Συμφωνητικὸν παχτώσεως χωραφίου ἐν Νάξῳ, ἐνώπιον τοῦ ἱερέως Στεφάνου Μελισσοῦργου, κατατεθὲν εἰς τὴν καγγελλαρίαν, ἀνέκδοτον, ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 102.

«... (ὁ κοπιαστής) νὰ τὸ τραφοκοπήσῃ καὶ νὰ τὸ φυτέψῃ ἀμπέλι, καλὰ καὶ τιμημένα, νὰ ἀρέσῃ κάθε καλοῦ γεωργοῦ, καὶ φυτεύωντάς το καθὼς ἄνωθεν γράφομεν, τὴν ἰντροάδα, ὅπου ξαποστείλῃ ὁ Θεός, νὰ πέρνῃ ὁ ἀφεντότοπος ἀπὸ κάθε τρία τὸ ἓνα καὶ ὁ κοπιαστής τὰ δύο. Καὶ διὰ κανέναν καιρὸν (ἂν) δὲν ἐθέλασι εἶσθαι κοντέντοι ἢ τὸ ἓνα μέρος ἢ τὸ ἄλλο, νὰ ἀποκοβγένηται τὸ ἀμπέλι, νὰ πληρώνῃ ὁ ἀφεντότοπος τὰ δύο μερίδια τοῦ ἀμπελίου τοῦ κοπιαστή, ἢ τῶν κληρονόμων του, καὶ νὰ τὸ πέρνῃ μοναχικὰ ὁ ἀφεντότοπος. Ἐτῆς ἔμειναν κοντέντοι καὶ ἀναπαμένοι, τόσο τὸ ἓνα μέρος, ὥσάν καὶ τὸ ἄλλο. Καὶ ὁ ἀνηλογήσας, νὰ πληρώνῃ τῆς εὐρισκομένης ἀφεντίας ρεάλια δέκα. Πληρώνωντας καὶ μὴ πληρώνωντας, πάλι τὸ παρὸν νὰ ἔχῃ τὸ βέβαιον καὶ ἀχάλαστο, διὰ μαρτυρίας τοῦ ἄνωθεν...».

270

1712. Πρακτικὸν ἀπὸ 29 Ἰουνίου τῶν μαστόρων τοῦ χωρίου Ἀρμολίων τῆς Χίου, τῆς «λαγηνικῆς τέχνης», (τσουκαλάδες, γαβαθάδες, σικλάδες, κανατάδες),

δι' οὗ διορίζουν δύο πρωτομαστόρους τοῦ ρουφετίου, ἔχοντας ἐξουσίαν, ἐν περιπτώσει παρακοῆς τῶν μαστόρων, νὰ τοὺς ἐκδιώκουν τῆς τέχνης των καὶ νὰ τοὺς τιμωροῦν «μὲ τὴν κρίσιν», ἐν 161, σ. 90–91.

